

סדנת תכנות בשפת C ו-C++ (67315) תרגיל 6

תאריך הגשה: 28 לינואר, 2021, בשעה 23:55.

1 רקע

בתרגיל זה תדרשו לעשות שימוש בכלים שרכשתם במהלך הקורס, כדי לממש container חדש ויעיל במיוחד. ניזכר ב-container, שסביר כי הוא המוכר ביותר לכם, `std::vector<T>`. נרצה לממש container הזה לו לחלוטין מבחינת התנהגות, אך חסכוני יותר בזמני ריצה. קראו היטב את ההוראות המופיעות לאורך המסמך, בפרט לאלו הנוגעות לטיפוסים מ-STL בהם מותר (או, אסור), להשתמש בתרגיל זה, כמו גם לנושאי יעילות.

2 זיכרון סטטי וזיכרון דינמי

2.1 היתרונות והקשים של ניהול זיכרון ב-Stack וב-Heap

במהלך הקורס למדנו מהן הדרכים בהם נוכל לשמור בזיכרון ערכים ומבני נתונים. בפרט, דיברנו על שני מקטעים רלבנטיים – ה-stack וה-heap. בפרט, ראינו כי:

- **זיכרון סטטי (שימוש ב-Stack):** ראינו שהזיכרון ב-stack זמין לנו "כברירת מחדל" בכל פונקציה, כשלכל פונקציה ה-stack ששייך לה. כמו כן, ראינו כי מדובר ב-"זיכרון לזמן קצר", שכן בעת יציאה מהפונקציה זיכרון זה משוחרר באופן אוטומטי.

- **זיכרון דינמי (שימוש ב-Heap):** ראינו שהזיכרון ב-heap עומד לרשותנו רק כשנבקש זאת במפורש, באמצעות בקשה להקצאת זיכרון דינמי. כמו כן, ראינו כי להבדיל משימוש בזיכרון הסטטי, הזיכרון הדינמי אינו "קיים לזמן קצר בלבד", אלא קיים עד אשר נבקש ממערכת ההפעלה לשחררו באופן מפורש (ולא – ניצור דליפת זיכרון).

הבחירה באיזו דרך להשתמש – בזיכרון סטטי או דינמי, תלויה בסיטואציה הניצבת לפנינו, ולכל כלי יש את יתרונותיו וחסרונותיו. נציג כמה מהם:

- **שימוש בזיכרון סטטי:** מצד אחד, הגישה ל-stack מהירה באופן משמעותי מגישה ל-heap, ולכן ניתן לו עדיפות. מצד שני, הזיכרון שמוקצה ב-stack זמין, כאמור "לזמן קצר" בלבד. כלומר, עת ששמורה (scope) כלשהיא מסיימת את פעולתה, המשתנים שהוגדרו עבורה ב-stack משוחררים אוטומטית – וגישה אליהם מעתה ואילך תחשב

כקריאה בלתי חוקית. כמו כן, ל-`stack` גודל מקסימלי, שלא ניתן לחצות. למשל, כברירת מחדל, גודל המחסנית במחשבים המשתמשים ב-`Windows` כמערכת הפעלה הוא 1MB. ברורה, אפוא, המגבלה שבשימוש ב-`stack` לאחסון מידע רב.

- **שימוש בזיכרון:** מצד אחד, זיכרון דינמי מקנה לנו גמישות שכן אנו יכולים לבקש כמות גדולה הרבה יותר של זיכרון (בניגוד ל-`stack`, שכאמור מוגבל). ראינו שאפשר לנצל ייתרון זה בייחוד במקרים בהם איננו יודעים מהו גודל הקלט. אלא שמנגד, מאחר שמדובר ב-“זיכרון לזמן ארוך”, על התוכנה לנהל את הזיכרון שאותו ביקשה ממערכת ההפעלה – וכידוע, אילו זו שוכחת לשחרר זיכרון שהקצתה, היא מביאה לכך שנוצרת דליפת זיכרון בתוכנית. יתרה מכך, כאמור לעיל, ניהול ה-`heap`, ובפרט הגישה לפריטים המאוחסנים בה, “מורכבת יותר”. מכאן שגישה לזיכרון המאוחסן ב-`heap` תהא איטית יותר ותביא לכך שזמן הריצה של התוכנית שלנו יאריך.

אנו נוכחים לראות כי לכל כלי הייתרונות והחסרונות שלו – ולנו האחריות להשתמש בכלים העומדים לרשותינו בתבונה.

עתה, נדבר באופן ספציפי על בעיה אחת שנתקלנו בה לאורך כל הקורס: שימוש במערכים ב-`C++` ו-`C`. עוד בתחילת הקורס ראינו כי מערך הוא למעשה קטע זיכרון **רציף** באורך n -פעמים טיפוס הנתונים המבוקש. כמו כן, ראינו כי כדי ליצור מערך עלינו לקבוע מה יהיה גודלו **בזמן קומפילציה**. כלומר, לא נוכל, למשל, לבסס את גודל המערך על קלט שקיבלנו מהמשתמש – שכן אורך המערך חייב להיות זמין למהדר עוד בזמן קומפילציה. במצב זה, עמדו לפנינו האפשרויות הבאות:

- **אם מדובר בגודל קבוע וידוע מראש:** ניתן להקצות את המערך על ה-`stack`. אלא שמעבר לחסרונות שבהקצאה על ה-`stack` שהזכרנו לעיל, הרי החיסרון המרכזי ברור ובוטל ביותר: אנו חייבים לדעת מהו הגודל המקסימלי של הקלט כדי ששיטה זו תצליח. וודאי, ניתן לבחור במספר גדול מאוד (למשל $n = 10000 \in \mathbb{N}$), אך תמיד נמצא קלט בגודל $n + 1$ שאיתו התוכנית שכתבנו לא תוכל להתמודד. במילים אחרות, כל עוד הקלט לא חסום מלעיל, מדובר בשיטה בעייתית.
- נזכיר בהקשר הזה כי עוד בחלק של הקורס העוסק בשפת `C`, למדנו על המונח `Variable Length Array (VLA)`. ראינו ש-`VLA` הוא מערך בגודל שאינו קבוע (כלומר, לא נקבע בזמן קומפילציה, אלא בזמן ריצה) ומוקצה על ה-`stack`. אלא שלאור הבעיות המובניות שבכלי זה (ההקצאה על ה-`stack`, שמוגבל מאוד מבחינת זיכרון) – השימוש שלו אינו מומלץ כלל ואף אסרנו את השימוש ב-`VLA` במסגרת קורס זה.

- **אם הגודל אינו ידוע מראש או שאינו קבוע:** נוכל לעשות שימוש בזיכרון דינמי. אלא ששימוש זה מביא עמו את החסרונות שהזכרנו באשר לשימוש ב-`heap`.

שתי האופציות הללו אינן ממצות את כל סט הכלים שהיה לנו, אך אלו האפשרויות המרכזיות שבהן נתקלנו. בתרגיל זה נממש מבנה נתונים המתנהג כמו ווקטור, אך מממש “מאחורי הקלעים” שיטה יעילה לניהול זיכרון, המנצלת את יתרונותיהם של ה-`stack` וה-`heap` ומזעזעת את חסרונותיהם – ובכך ננסה “ליהנות משני העולמות”.

2.2 הגדרת טיפוס הנתונים `Variable Length Vector`

נגדיר את ה-`container` “וקטור באורך משתנה” (`Variable Length Vector`), או בקצרה `VVector` (להיות טיפוס נתונים גנרי, הפועל על אלמנטים מסוג `T` ובעל קיבולת סטטית `C`).

ל-`VLVector` יהיה API¹ דומה לזה של `std::vector`, אך הייחודיות שלו ביחס לוקטור "רגיל", היא בכך שהוא עושה שימוש גם ב-`stack` וגם ב-`heap` לאחסון ערכיו.

2.3 אחסון סטטי (ב-`stack`) אל מול אחסון דינמי (ב-`heap`)

`VLVector` יפעל באמצעות האלגוריתם הנאיבי הבא על מנת "לתמרן" ביעילות בין שימוש ב-`stack` וב-`heap`:

- הצהרה: הווקטור יקבל כטיפוס **גנרי** $C \in \mathbb{N} \cup \{0\}$. מסמן כמה איברים, לכל היותר, יוכל הווקטור להכיל באופן סטטי (על ה-`stack`). לפיכך, ומטעמי יעילות, נדרוש כי כל מופע של `VLVector` יתפוס C ערכים **בדיוק** ב-`stack`.

- הוספת איברים (לוקטור): יהי $size \in \mathbb{N} \cup \{0\}$ כמות האיברים הנוכחית בווקטור (לפני פעולת ההוספה), ו- $k \in \mathbb{N}$ כמות האיברים שנרצה להוסיף בפעולת ההוספה.²

– **אם** $size + k \leq C$: במקרה הזה הוספת k איברים לא תחצה את C ולכן k הערכים החדשים ישמרו ב-`stack`.

– **אם** $size + k > C$: כאשר כמות האיברים שבווקטור חוצה את C (כלומר $size + k > C$), לא נוכל לשמור את כל k האיברים בזיכרון הסטטי, ולכן הווקטור יפסיק **באופן גורף** להשתמש בזיכרון סטטי ויעבור להשתמש בזיכרון דינמי. כדי לעשות זאת, הווקטור יקצה את כמות הזיכרון הנדרשת, כמפורט בחלק הבא, **ויעתיק אליו** את כל הערכים שעד כה נשמרו על ה-`stack` (לא ניתן להימנע מהעתקה, ראו את הנספח לפירוט). לבסוף, כמובן שגם k האיברים הנוספים – ישמרו בזיכרון הדינמי.

- הסרת איברים (מהווקטור): יהי $size \in \mathbb{N} \cup \{0\}$ כמות האיברים הנוכחית בווקטור (לפני פעולת ההסרה), ו- $k \in \mathbb{N}$ כמות האיברים שנרצה להסיר.

– **אם** $size - k > C$: מקרה הזה הסרת k איברים לא תגיע ל- C ולכן k הערכים יוסרו מה-`heap` (והווקטור ימשיך להחזיק את כל הערכים ב-`heap`).

– **אם** $size - k \leq C$: במקרה זה נעתיק חזרה את הערכים ל-`stack`, נמחק את הזיכרון הדינמי ונחזור להשתמש בזיכרון הסטטי.

הערה: במקרים בהם אין צורך לעבור מזיכרון סטטי לזיכרון דינמי ולהיפך, פעולות ההסרה ימומשו באמצעות הוספת או הסרת האיברים לזיכרון הרלבנטי (למשל, כאשר מעוניינים להסיר 3 איברים, והווקטור נמצא בזיכרון הסטטי – האיברים יוסרו מהזיכרון הסטטי; באופן זה – אם נרצה להוסיף 3 איברים והווקטור כבר נמצא בזיכרון הדינמי, נוסיף את האיברים לזיכרון הדינמי, בהתאם להגדרת פונקציית קיבולת שלהלן).

2.4 קיבולת הווקטור

כאמור, לוקטור שלנו, כמו גם ל-`std::vector`, תהיה פונקציית קיבולת, המתארת מהי כמות האיברים המקסימלית שהוא יכול להכיל בכל רגע נתון.

¹תזכורת: (Application Programming Interface) API הוא מונח המתייחס, בענייננו, לרשימת הפעולות **הפומביות** של האובייקט, שאליהן ניתן לגשת. ראו: <https://bit.ly/39LxnQt>.
²ראינו שב-`std::vector` ניתן לקרוא לפעולת `insert` כך שתוסיף איבר יחיד או מספר איברים (בזירת `iterator`).

נגדיר את $cap_C : \mathbb{N} \cup \{0\} \times \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$ להיות פונקציית הקיבולת, כך שבהינתן $C \in \mathbb{N} \cup \{0\}$ – קבוע המייצג את הזיכרון הסטטי המקסימלי של הווקטור, הפונקציה תקבל 2 ארגומנטים: $size \in \mathbb{N} \cup \{0\}$ – כמות האיברים הנוכחית בווקטור (לפני הוספה / הסרה של איברים) ו- $k \in \mathbb{N}$ כמות האיברים שנרצה להוסיף או להסיר. cap_C תחזיר את הקיבולת המקסימלית של הווקטור.

לנגד עינינו שתי מטרות: מצד אחד, נרצה לשמור על זמני ריצה טובים ככול האפשר. כך, נרצה שפעולות הגישה לווקטור, ההוספה לסוף הווקטור והסרת האיבר שבסוף הווקטור יפעלו כולן ב- $O(1)$. מהצד השני, לא נרצה להקצות יותר מדי מקום, שיתבזבז לשווא. כאשר מדובר בזיכרון סטטי ($size + k \leq C$), זה קל – הקיבולת של הווקטור היא C . תמיד. עם זאת, מה תהיה קיבולת הווקטור כשהוא חוצה את C ועובר להשתמש בזיכרון דינמי? ניסיון נאיבי יהיה להגדיל את הווקטור כל פעם ב- k איברים. לדוגמה, בכל פעם שמוסיפים איבר חדש יחיד ($k = 1$), נקצה את כל הווקטור מחדש עם $sizeof(T) \cdot (size + 1)$ בייטים ונעתיק לתוכו את איבריו של הווקטור הישן. אלא, שראינו בקורס שגישה זו פועלת בזמן ריצה של $O(n)$ ולכן אינה מתאימה (הוכחה מתמטית מופיעה בנספח לתרגיל).

להלן הפתרון: נגדיר את פונקציית הקיבולת $cap_C : \mathbb{N} \cup \{0\} \times \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$, עבור $size \in \mathbb{N} \cup \{0\}$, כמות האיברים הנוכחית בווקטור, $k \in \mathbb{N}$ כמות האיברים שנרצה להוסיף לווקטור ו- $C \in \mathbb{N} \cup \{0\}$, קבועה זיכרון הסטטי המקסימלי, כך:

$$cap_C(size, k) = \begin{cases} C & size + k \leq C \\ \left\lfloor \frac{3 \cdot (size + k)}{2} \right\rfloor & otherwise \end{cases}$$

הנימוקים בבסיס הגדרה זו של cap_C מופיעים בנספח המצורף לתרגיל זה. **רצוי מאוד שתעינו בו ותבינו אותו.**

מטעמי יעילות, כשעובדים עם זיכרון דינמי, נאפשר רק הגדלה של הקיבולת, ולא הקטנה. כלומר, גם אם כתוצאה מפעולת הסרה של איברים cap_C תצביע על כך שיש מחד גיסא לעשות שימוש בזיכרון דינמי, אך מאידך גיסא כי ה- $capacity$ הנדרש קטן מזה שנעשה בו שימוש כעת, לא נצמצם את הווקטור.³

אם כן, לסיכום:

- יש להשתמש בזיכרון סטטי כל עוד כמות האיברים בווקטור אינה חוצה את C .
- יש להשתמש בזיכרון דינמי כל עוד כמות האיברים חצתה את C .
- יש לתמוך במעבר מזיכרון סטטי לזיכרון דינמי, ולהיפך.
- יש לעמוד בחסם של $O(1)$ לפעולת הגישה, ההוספה/ההסרה לסוף/מסוף הווקטור.
- זיכרו שאין מנוס מהעקת האיברים בכל הגדלה / הקטנה.
- נחשב את cap_C אך ורק כשנידרש לשנות את "תוכן" הווקטור (הערכים השמורים בו) – כלומר אך ורק בפעולות ההוספה וההסרה.
- עם זאת, נזכיר:** כאשר עובדים עם זיכרון דינמי, קיבולת הווקטור יכולה רק לגדול. לא נקטין את הווקטור כשנשתמש בזיכרון דינמי. כלומר, כשיש צורך לעשות שימוש בזיכרון דינמי, נחשב את הקיבולת מחדש רק כשמגדילים את הווקטור (רק כתוצאה מהוספת איבר(ים)).

³אכן מדובר בפתרון שאינו בהכרח יעיל. כדי לפתור בעיה זו בדיוק std::vector מציע את הפעולה shrink_to_fit. בתרגיל זה אינכם נדרשים לממש אותה. ©

- כשמסירים איברים עד כדי הגעה לערך הקטן או השווה ל- C (כלומר כאשר $size - k \leq C$) חוזרים לעשות שימוש בזיכרון הסטטי, וה- $capacity$ הדינמי "מתאפס". כך, כשנגדיל שוב את הווקטור עד אשר $size + k > C$ לא נחזור להשתמש ב- $capacity$ הישן, אלא נחשב את הערך הנכון מחדש, באמצעות cap_C .
- **נדגיש:** המימוש שלכם **חייב** להשתמש בהגדרת cap_C לחישוב קיבולת הווקטור בכל רגע נתון. ציונו של מימוש שיגדיל או יקטין את הווקטור בצורה שונה, או יחזיר ערכים לא תואמים – עלול להיפגע **משמעותית**.

דוגמה למעברים בין ערכי ה- $capacity$ וסוגי הזיכרון (סטטי/דינמי) מופיעה בהמשך התרגיל.

3 המחלקה VLLector

בתרגיל זה הנכם נדרשים לממש, בקובץ `vl_vector.h`, את המחלקה הגנרית `VLLector`. מבנה הנתונים שלכם ישמור ערכים מסוג `T` ועם קיבולת סטטית `StaticCapacity` (שניהם משתנים גנריים שהמחלקה מקבלת). ל-`StaticCapacity` נגדיר ערך ברירת מחדל של 16. עליכם לתמוך ב-API הבא:

התיאור	הערות	זמן ריצה
פעולות מחזור החיים של האובייקט		
Default Constructor	בנאי שמתחל <code>VLLector</code> ריק.	$O(1)$
Copy Constructor	מימוש של בנאי העתקה.	$O(n)$ מספר האיברים בווקטור המועתק הוא n .
Sequence based Constructor	בנאי המקבל <code>Input Iterator</code> (מקטע $[first, last)$ של ערכי <code>T</code> ושומר את הערכים בווקטור. החתימה המלאה בהמשך.	$O(n)$ מספר האיברים ב- $[first, last)$ הוא n .
Single-value initialized constructor	בנאי המקבל כמות $count \in \mathbb{N} \cup \{0\}$ ואיבר v כלשהוא מסוג <code>T</code> . הבנאי מאתחל את הווקטור עם $count$ איברים בעלי הערך v .	$O(count)$
Destructor	מימוש <code>Destructor</code> .	
פעולות		
Size	הפעולה מחזירה את כמות איברים הנוכחית בווקטור.	$O(1)$ ערך החזרה מטיפוס <code>size_t</code> .
Capacity	פעולה המחזירה את קיבולת הווקטור הנוכחית.	$O(1)$ ערך החזרה מטיפוס <code>size_t</code> . נזכיר שלא צריך לחשב בפונקציה זו את cap_C .
Empty	פעולה הבודקת האם הווקטור ריק.	$O(1)$ ערך החזרה <code>bool</code> .
At	פעולה מקבלת אינדקס ומחזירה את הערך המשוך לו בווקטור.	$O(1)$ הפעולה תזרוק חריגה במקרה שהאינדקס שגוי.

PushBack	הפעולה מקבלת איבר ומוסיפה אותו לסוף הווקטור.	הפעולה אינה מחזירה ערך.	$O(1)$ (amortized) ⁴
Insert (1)	פעולה המקבלת איטרטור המצביע לאיבר מסוים בווקטור (position), ואיבר חדש. הפעולה תוסיף את האיבר החדש לפני ה-position (משמאל ל-position).	הפעולה תחזיר איטרטור המצביע לאיבר החדש (לאיבר שנוסף כעת).	$O(n)$ כאשר n הוא כמות האיברים בווקטור (size).
Insert (2)	פעולה המקבלת איטרטור המצביע לאיבר מסוים בווקטור (position), ו-2 משתנים המייצגים Input Iterator למקטע $[first, last)$. הפעולה תוסיף את ערכי האיטרטור לפני ה-position.	הפעולה תחזיר איטרטור שמצביע לאיבר הראשון מרצף האיברים החדשים. תוכלו להסיק כיצד יש להגדיר את $first, last$ בעזרת החתימה של ה-sequence based constructor שבהמשך.	$O(n)$ כאשר n הוא כמות האיברים בווקטור, בחיבור כמות האיברים במקטע $[first, last)$
PopBack	הפעולה מסירה את האיבר האחרון מהווקטור.	הפעולה אינה מחזירה ערך. אם $size = 0$ יש לעצור מבלי לזרוק חריגה.	$O(1)$ (amortized)
Erase (1)	הפעולה מקבלת איטרטור של הווקטור ומסירה את האיבר שהוא מצביע עליו.	הפעולה תחזיר איטרטור לאיבר שמימין לאיבר שהוסרו.	$O(n)$ כאשר n הוא כמות האיברים בווקטור.
Erase (2)	הפעולה מקבלת 2 משתנים המייצגים איטרטור של מופע ה-VLVector, למקטע $[first, last)$. הפעולה תסיר את הערכים שבמקטע מהווקטור.	הפעולה תחזיר איטרטור לאיבר שמימין לאיברים שהוסרו.	$O(n)$ כאשר n הוא מספר האיברים בווקטור.
Clear	פעולה המסירה את כל איברי הווקטור.		$O(n)$ כאשר n הוא מספר האיברים בווקטור.
Data	פעולה המחזירה מצביע למשתנה שמחזיק כרגע את המידע.	הפעולה תחזיר מצביע למשתנה שמחזיק את האיברים ב-stack או ב-heap, בהתאם למצב הנוכחי של ה-VLVector.	$O(1)$
Iterator Support	על המחלקה VLVector לתמוך ב-iterator (לרבות typedefs) בהתאם לשמות הסטנדרטים של C++.	עליכם לתמוך ב-Random const Access Iterator ו-non const.	על כל הפעולות הנדרשות לעמוד בזמן ריצה של $O(1)$.
Reverse Iterator Support	על המחלקה VLVector לתמוך ב-reverse iterator ⁵ (לרבות typedefs) בהתאם לשמות הסטנדרטים של C++.	עליכם לתמוך ב-Random const Access Iterator ו-non const.	
אופרטורים			
השמה	תמיכה באופרטור ההשמה (=).		

⁴זמן ריצה לשיעורין. ראו: <https://bit.ly/3jSVAsQ>.
⁵1, 2, 3 בסדר הפוך. למשל, עבור container הוא איטרטור שרץ על איברי ה-reverse iterator. מומלץ בחום לקרוא את המקור הבא, המציג דרך אפשרית למימוש: 1, 2, 3, 4 תבוצע הריצה בסדר [4].
https://en.cppreference.com/w/cpp/iterator/reverse_iterator.

subscript	תמיכה באופרטור [].	האופרטור יקבל אינדקס ויחזיר את הערך המשוויך לו. אין לזרוק חריגה במקרה זה.	$O(1)$
השוואה	תמיכה באופרטורים ==, !=, >, <.	שני ווקטורים שווים אחד לשני אם ורק אם איברייהם שווים ומופיעים בסדר זהה.	

דגשים, הבהרות, הנחיות והנחות כלליות:

- החתימה ל-Sequence based Constructor (שרלבנטית גם, בשינויים המתחייבים, ל-2 insert ול-2 erase) היא:

```
template<class InputIterator>
VLVector(InputIterator first, InputIterator last);
```

- **נדגיש שוב:** על המחלקה להיות **גנרית**. הערך הגנרי הראשון הוא טיפוס הנתונים שהמחלקה מאחסנת, אליו התייחסנו כ-T. הפרמטר הגנרי השני הוא הקיבולת המקסימלית שניתן לאחסן באופן סטטי, ולה קראנו StaticCapacity (בחלק "התיאורטי" היא מסומנת כ-C). ל-StaticCapacity יהיה **ערך ברירת המחדל** - 16.

- **ניתן להניח** כי מופעים מסוג T תומכים ב-operator==, operator=, וכן כי יש למופעי T בנאי דיפולטיבי ובנאי העתקה.

- **בפתרונכם אינכם רשאים לעשות שימוש באף container של STL.** קרי, ניתן לעשות שימוש בכל אלגוריתם של STL, אך אינכם רשאים לעשות שימוש ב-containers. כך, בפרט, אין לעשות שימוש ב-std::vector, std::array, ו-std::list. **שימוש ב-containers יגרור בהכרח ציון 0** (וממילא אינו יכול לעמוד במלוא ההגדרות של VLVector). באופן דומה, למען הסר ספק, לא ניתן להשתמש בספריות חיצוניות.

- בחלק הנוגע ל-iterators שמות הפונקציות יהיו **באותיות קטנות**, כמקובל ב-STL (למשל begin ולא Begin).

- ה-API הנ"ל מציג לכם את שמות הפונקציות המחייבות, הפרמטרים, ערכי החזרה וטיפוסיהם. בעת מימוש ה-API, עליכם ליישם את העקרונות שנלמדו בקורס באשר לערכים קבועים (constants) ומשתני ייחוס (references). **שימוש בקונבנציות אלו הוא חלק אינטגרלי מהתרגיל.** עיקרון זה נכון בפרט גם לגבי מימוש ה-iterator.

- **שימו:** לפני שתיגשו לחיבור הפתרון, חישבו על כל הכלים שרכשתם בקורס. בפרט, כשאתם שוקלים האם האופציה X מתאימה למימוש - חישבו בין היתר איזה תכונות יש לה? היכן היא מוקצת? מה הייתרונות שלה? מה היא דורשת מכם מבחינת מימוש. חשוב לנו להדגיש: תרגיל זה מתוכנן כך שהוא נוגע במרבית החומר של הקורס. שימוש נכון בכלים שונים שלמדנו לא רק שיקצר את מרבית הפונקציות לאורך של כמה שורות בלבד, אלא יאפשר לכם לקבל "במתנה" חלק נכבד מהמימוש.

4 בונוס (20 נק')

פרק זה הוא חלק רשות, המציע בונוס של עד 20 נקודות נוספות לציון התרגיל. נבהיר כי בהחלט ניתן לקבל 100 בתרגיל גם מבלי להגיש חלק זה. הציון המקסימלי ל-"תרגיל 6", אפוא, הוא 120.

4.1 רקע

בחלק הנוגע לשפת C בסדנה, ראינו שמחרוזות מיוצגות כמערך של תווים. כך, למשל:

Hello, World!											
H	e	l	l	o		W	o	r	l	d	\0

בהמשך, ראינו שעבודה עם מחרוזות בשפת C אינה כה טריוויאלית (למשל חיבור בין מחרוזות הצריך הקצאת מחרוזת דינמית, שמוש ב-`strcpy` וכו'). לקושי זה מצאנו פתרון ב-`C++`, כשחקרנו את ה-API של `std::string`. אלא, שכאשר חושבים על ניהול זיכרון אופטימלי, הקשיים שתיארנו לעיל מהם "סובל" `std::vector` רלבנטיים בהחלט גם ל-`std::string`. לכן, עולה השאלה האם אפשר להשתמש ב-`VlVector` שכתבנו על מנת לייעל, מבחינת שימוש בזיכרון, באופן **ספציפי** את העבודה עם מחרוזות? נראה שכן.

4.2 המחלקה VLString

נגדיר את ה-`container` "מחרוזת מאורך משתנה" (`Variable Length String`), או בקצרה `VLString` להיות טיפוס נתונים גנרי המייצג **סוג ספציפי** של `Variable Length Vector`. `VLString` יחזיק **תווים** (כלומר, "במונחי `VlVector`", `T = char`) ויהיה בעל קיבולת סטטית `C`. `VLString` יחזיק, מצד אחד, בתכונות דומות לאלו של מחרוזת, כך שיהיה ניתן למשל לבצע פעולות שרשור או הדפסה. אלא, שמהצד השני, הוא יציע אלגוריתם זהה לזה של `VlVector` מבחינת ניהול זיכרון, ובכך יהנה מהיתרונות ניהול הזיכרון של `VlVector`. ממשו, בקובץ `vl_string.h`, את המחלקה הגנרית `VLString`. מבנה הנתונים שלכם יקבל פרמטר גנרי יחיד, והוא קיבולת סטטית `StaticCapacity`. ל-`StaticCapacity` נגדיר ערך ברירת מחדל של 16. עליכם לתמוך ב-API הבא:

זמן ריצה	הערות	התיאור	
פעולות מחזור החיים של האובייקט			
$O(1)$		בנאי שמאתחל <code>VLString</code> עם מחרוזת ריקה.	Default Constructor
$O(n)$ מספר התווים במחרוזת הוא n .		מימוש של בנאי העתקה.	Copy Constructor
$O(n)$ מספר התווים במחרוזת הוא n .		בנאי <code>implicit</code> המקבל פרמטר יחיד מסוג <code>const char *</code> ושומר את תווי ב- <code>VLString</code> .	Implicit Constructor
פעולות			
		על המחלקה לתמוך בכל הפעולות של <code>VlVector</code> .	<code>VlVector</code> methods
אופרטורים			
		על המחלקה לתמוך בכל האופרטורים של <code>VlVector</code> .	<code>VlVector</code> operators
	פעולת ה- <code>+=</code> מוגדרת כפעולת שרשור . אין צורך בסימטריות.	יש לתמוך בפעולות חיבור עם <code>VLVector</code> , <code>const char *</code> , <code>const char</code>	<code>operator +=</code>
	פעולת ה- <code>+</code> מוגדרת כפעולת שרשור . אין צורך בסימטריות.	יש לתמוך בפעולות חיבור עם <code>VLVector</code> , <code>const char *</code> , <code>const char</code>	<code>operator +</code>

		יש לתמוך ב-implicit casting operator ל- <code>const char *</code> .	Implicit casting operator
--	--	---	---------------------------

דגשים, הבהרות, הנחיות והנחות כלליות:

- אין צורך לממש פעולות נוספות שלא מופיעות בטבלה שלעיל. כך, למשל, אין צורך לתמוך ב-`Single-value initialized constructor`.
- הנכם נדרשים לעשות שימוש ב-`VLVector` שהגדרתם בפרק הקודם לתרגיל. הניחו שהקובץ `vl_vector.h` נמצא באותה התיקה של `vl_string.h`.
- **שימו לב:** הן בבנאי והן באופרטורי השרשור, שרשור תו יחיד שקולה להוספת איבר יחיד לזקטור, בעוד ששרשור מחרוזת שקולה להוספת `Sequence (Iterator; למה?)`.
- **שימו לב:** באופן זהה ל-`String literals`, מחרוזת תמיד כוללת את תו ה-`NULL` ("'\0") בסופה – כך גם בפרט כשהיא ריקה. שימו לב שהגדרה זו משפיעה על התנהגות המתודות שהגדרתם ב-`VLVector`. בפרט, `Size` צריכה לשקף את אורך המחרוזת, באופן השקול ל-`strlen`. כך, ההוספה וההסרה של תווים – פעולות ה-`Push Back` ו-`Pop Back` יוסיפו, או יסירו, בהתאמה, את **התו האחרון** מהמחרוזת, ולא את ה-`terminator` (כלומר, לא את `\0`).
- כל ההנחיות הנוגעות ל-`VLVector` רלבנטיות גם כאן. בפרט, גם בחלק זה אין להשתמש באף `container` של `STL`, יש לתמוך ב-`const` ו-`reference` במידת הצורך, וכך גם תוכלו להוסיף מתודות כראות עיניכם, בהתאם לנלמד בקורס.

5 נהלי הגשה

- עליכם ליצור קובץ `tar` הכולל את הקובץ `vl_vector.h`, ואם מוגש הבונוס – אזי גם `vl_string.h`, בלבד. ניתן ליצור קובץ `tar` כדורש על ידי הפקודה:

```
$ tar -cvf ex6.tar vl_vector.h
```
- זיכרו לוודא שתרגילכם עובר קומפילציה **במחשבי בית הספר** ללא שגיאות **ואזהרות**, וכנגד מהדר בתקינה שנקבעה בקורס (C++14). אזהרות יביאו בהכח לגריעת ניקוד (בהתאם לחומרת האזהרות). תרגיל שאינו עובר הידור, ינוקד בציון 0. בנוסף, נזכיר שיש **לתעדף** פונקציות ותכונות של C++ על פני אלו של C. למשל, נעדיף להשתמש ב-`new` ו-`delete` על פני `malloc` ו-`free`.
- כאמור בהנחיות להגשת תרגילים – הקצאת זיכרון דינמית מחייבת את שחרור הזיכרון. **עליכם למנוע בכל מחיר דליפות זיכרון מה-`container` שלכם**. תוכלו להיעזר ב-`valgrind` כדי לאתר דליפות זיכרון. דליפות זיכרון יאבדו ניקוד **משמעותי**.
- לתרגיל זה **לא ניתן פתרון בית ספר**. כחלופה לכך, ציידנו אתכם בנספח המכיל מספר דוגמאות לשימוש ב-`VLVector`. **אין להגיש את את קובצי הדוגמה**.
- אנא וודאו כי התרגיל שלכם עובר את ה-`Pre-submission Script` **ללא שגיאות או אזהרות**. קובץ ה-`Pre-submission Script` זמין בנתיב.

```
~labcc/presubmit/ex6/run <path_to_submission>
```

בהצלחה!!

6 נספח א' – חומרי עזר

לתרגיל זה לא מסופק פתרון בית ספר. במקום זאת, סיפקנו לכם מספר חומרי עזר:

6.1 תוכנית לדוגמה – Highest Student Grade

יצרנו עבורכם תוכנית לדוגמה העושה שימוש בכמה מהתכונות הבסיסיות של הווקטור. כך, אם זו מומשה נכון, תוכלו לקמפל ולהריץ בהצלחה את התוכנית. התוכנית high-est_student_grade.cc, מצורפת כחלק מקובצי התרגיל ואין להגישה. התוכנית קולטת רשימה של סטודנטים מהמשתמש דרך ה-CLI, ולאחר מכן מדפיסה את הסטודנט עם ממוצע הציונים הגבוה ביותר. לשם כך, התוכנית מגדירה מחלקה בשם Student, שלה 2 שדות – "שם פרטי" ו-"ממוצע ציונים". כמו כן, לשם שמירת הסטודנטים שנקלטו על ידי המשתמש, התוכנית עושה שימוש ב-VLVector. נביט בדוגמת הרצה:

```
$ ./HighestStudentGrade
Enter a student in the format "<name> <average>" or an empty string to stop:
Mozart 70.5
Enter a student in the format "<name> <average>" or an empty string to stop:
Beethoven 95
Enter a student in the format "<name> <average>" or an empty string to stop:
Liszt 83.0
Enter a student in the format "<name> <average>" or an empty string to stop:
<< Note: This is an empty line >>
-----
Total Students: 3
Student with highest grade: Beethoven (average: 95)
```

שימו לב שהקלט שצבוע בירוק הוא קלט שהזין המשתמש. כמו כן, השורה לפני שורת הפסים ריקה מאחר שהמשתמש הזין קלט ריק. נדגיש:

- התוכנית מבצעת בדיקות קלט בסיסיות בלבד. תוכנית זו אינה מתיימרת להיות פתרון מלא ומקיף, אלא להציג שימוש בסיסי ב-VLVector שיצרתם.
- אנו ממליצים כי תעיינו בקפידה בתוכנית, הכוללת הערות המסבירות את הנעשה שלב שלב. תוכנית זו תוכל לסייע לכם בהבנת המשימה.

6.2 קובצי ה-Presubmission

קוד המקור של תוכנית ה-Presubmit זמינה עבורכם, ותוכלו למצוא שם בדיקות בסיסיות של הווקטור, **לרבות בדיקת Resize בסיסית**. מומלץ בחום שתעיינו בתוכנית זו. אתם רשאים בהחלט לבצע שינויים בתוכנית זו בכדי ליצור Tests משלכם.

6.3 דוגמה לגדילת וכיווץ הווקטור

כדי לוודא שהאופן שבו קיבולת הווקטור גדלה או מתכווצת ברור ונהיר לכולם, נתאר להלן מקרה אחד של הגדלה וכיווץ. בעמודה השמאלית ניתן לראות את הפעולה המבוצעת (בחלק המקרים היא כתובה בקוד, ובחלק בתיאור מלולי). בעמודות שמיימנה, מופיעים ערכי ה-size וה-capacity שמתקבלים כתוצאה מביצוע הפעולה. נעיר כי רצף הפעולות שלהלן זמין כקוד ב-Presubmit תחת הפונקציה TestResize.

הצדקה	גודל (size)	קיבולת (capacity)	פעולה
ערכי ברירת מחדל	0	16	<code>VLVector<int> vec;</code>
	1	16	<code>vec.PushBack(1);</code>
נוסיף את האיברים אחד אחר השני עד שנגיע לאיבר ה-16. שם נדרש מעבר לזיכרון דינמי (כי $16 + 1 > C$) וחישוב הקיבולת: $cap_{16}(16, 1) = \left\lfloor \frac{3 \cdot (16 + 1)}{2} \right\rfloor = 25$	17	25	Insert 16 additional items, one by one
כמות האיברים שנרצה לשמור בווקטור (30) חוצה את הקיבולת, לכן נחשב לפי cap_C : $cap_{16}(17, 13) = \left\lfloor \frac{3 \cdot (17 + 13)}{2} \right\rfloor = 45$	30	45	Insert 13 additional items, using an iterator (at one single call to "insert")
כשמסירים איברים (אך לא "חוזרים" לזיכרון הסטטי) ה- $capacity$ לא קטן. הקיבולת מאותחלת חזרה ל- C .	17	45	Erase 13 items, one by one
	0	16	<code>vec.Clear();</code>
ה- $capacity$ לא יהיה 45 כיוון שבשלב הקודם חזרנו להשתמש בזיכרון הסטטי, פעולה ש-"אתחלה" את ה- $capacity$ הדינמי.	17	25	Insert 17 items, one by one

6.4 תוכנית לדוגמה לחלק הבונוס – Append String

לאילו מכם שמעוניינים לממש את חלק הבונוס, יצרנו תוכנית לדוגמה, העושה שימוש בסיסי ב-`VLString`. **אין להגיש תוכנית זו.** התוכנית קולטת רשימה של מחרוזות מהמשתמש דרך ה-`CLI`, ולאחר מכן מדפיסה את השרשור שלהן. נביט בדוגמת הרצה:

```
$ ./AppendString
Enter a string to append, or an empty string to stop:
I love
Enter a string to append, or an empty string to stop:
bonuses in exercises
Enter a string to append, or an empty string to stop:
<< Note: This is an empty line >>
```

String: I love bonuses in exercises

שימו לב שהקלט שצבוע בירוק הוא קלט שהזין המשתמש. כמו כן, השורה לפני שורת הפסים ריקה מאחר שהמשתמש הזין קלט ריק. נדגיש:

- התוכנית מבצעת בדיקות קלט בסיסיות בלבד. תוכנית זו אינה מתיימרת להיות פתרון מלא ומקיף, אלא להציג שימוש בסיסי ב-`VLString` שיצרתם.
- אנו ממליצים כי תעיינו בקפידה בתוכנית, הכוללת הערות המסבירות את הנעשה שלב שלב. תוכנית זו תוכל לסייע לכם בהבנת המשימה.

7 נספח ב' – שיקולים לקביעת פונקציית קיבולת הווקטור

כאמור, לוקטור שלנו, כמו גם ל-`std::vector`, יש פונקציית קיבולת, המתארת מהי כמות האיברים המקסימלית שהוא יכול להכיל בכל רגע נתון. נגדיר את $cap_C : \mathbb{N} \cup \{0\} \times \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$ להיות פונקציית הקיבולת של הווקטור, כך שבהינתן $size \in \mathbb{N} \cup \{0\}$ – כמות האיברים הנוכחית שהווקטור מכיל (לפני פעולת ההוספה), $k \in \mathbb{N}$ כמות האיברים שרוצים להוסיף לוקטור ו- $C \in \mathbb{N} \cup \{0\}$ – קבוע הזיכרון הסטטי המקסימלי של הווקטור, הפונקציה תחזיר את הקיבולת המקסימלית של הווקטור.

כאשר מדובר בזיכרון סטטי ($size + k \leq C$), זה קל – הקיבולת של הווקטור היא C . תמיד. עתה, מהי הקיבולת של הווקטור כשהוא חוצה את C ועובר להשתמש בזיכרון דינמי? האם

בהכרח נרצה להגדיר $cap_C(size, k) = \begin{cases} C & size + k \leq C \\ size + k & size + k > C \end{cases}$? נראה להלן שלא.

הנחת המוצא שלנו היא שאנחנו רוצים לשמור על זמני ריצה טובים ככול האפשר. המטרה שלנו, אפוא, תהיה שבמימוש אופטימלי פעולות הגישה לוקטור, ההוספה לסוף הווקטור וההסרה מסוף הווקטור יפעלו כולן ב- $O(1)$. אנו נתייחס רק לפעולת ההוספה לסוף הווקטור, כשזמן הריצה של פעולת הגישה ופעולת ההסרה מהסוף יגזר משיקולים אלו באופן טריוויאלי. תחילה, כאשר הווקטור עושה שימוש בזיכרון הסטטי, הוקצו עבורו מראש $C \cdot sizeof(T)$ בייטים שזמינים לו סטטית. מכאן ששמירת איבר חדש בסוף הווקטור תעשה בנקל ב- $O(1)$. השאלה העיקרית היא, כיצד נקבע את קיבולת הווקטור בהקצאות דינמיות? כדי להקל על הדיון, נסמן ב- $\phi : \mathbb{N} \cup \{0\} \times \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$ את פונקציית הקיבולת עבור זיכרון דינמי, כך ש-

$$cap_C(size, k) = \begin{cases} C & size + k \leq C \\ \phi(size, k) & size + k > C \end{cases}$$

7.1 ניסיון ראשון – $\phi(s, k) = s + k$

כדי לא להקשות על הקריאה עם משתנים נוספים, נסתכל על המקרה הפרטי $k = 1$. ההתאמה ל- k יחסית טריוויאלית. נגדיר $\phi(s) = s + 1$ (כי כאמור $k = 1$). במקרה זה הנחנו, אפוא, שקיבולת הווקטור (כשהוא משתמש בזיכרון דינמי) תהיה כמות האיברים הנוכחית שלו ועוד 1 (האיבר החדש שנוסף). דהיינו, ϕ יחזיר בדיוק את כמות האיברים החדשה שתהיה בווקטור, לאחר הוספת האיבר.

לפיכך, אם גודל הווקטור לפני הוספת האיבר הוא $C < size \in \mathbb{N}$, אזי כאשר נוסיף איבר חדש לסוף הווקטור, נצטרך להקצות זיכרון מחדש, כך שעתה נקבל $(size + 1) \cdot sizeof(T)$ בייטים. על פניו, נשמע שזה דיי פשוט, לא? נבצע הקצאה דינמית שתוסיף לנו $sizeof(T)$ בייטים, נכתוב עליהם את האיבר החדש – ובא לציון גואל. או... שלא? כל פעם שנגדיל את הווקטור, נצטרך להעתיק את איבריו.⁶ העתקת האיברים היא פעולה לינארית ולכן תבוצע, כמובן, ב- $O(n)$. מכאן שניסיון זה לא עומד בדרישות זמן הריצה.

⁶מאחר ש- T עשוי להיות אובייקט, שימוש ב-`realloc` לא יסייע לנו. מסיבות דומות, נזכיר שיש לתעדף שימוש באופרטורים של `C++` על אלו של `C` ולכן אין להשתמש בפונקציות הקצאת הזיכרון של `C`, אלא יש להשתמש בכלי הקצאת זיכרון של `C++`.

⁷ניתן לתהות האם אין אלגוריתם שלא מצריך העתקה. כשאתם שוקלים זאת, כדאי לחשוב האם הוא עונה על שאר הדרישות שהצבנו. למשל, האם פעולת הגישה שלו ממומשת ב- $O(1)$?

7.2 ניסיון שני – $\phi(s) = (s + k) \cdot 2$

שוב, לצורכי הנוחות נסתכל על המקרה הפרטי $k = 1$. נגדיר $\phi(s) = (s + 1) \cdot 2$. כלומר הגדרנו את "אסטרטגית הגדילה" של הווקטור באופן שבו נגדיל את קיבולת הווקטור כל פעם פי 2, ולכן לא נבצע הקצאה מחדש בכל פעם שהמשתמש יבקש להוסיף איבר חדש. אנו טוענים כי הגדרה זו תביא לכך שפעולת ההוספה תפעל ב- $O(1)$ לשיעורין. נגדיל ונטען טענה חזקה יותר (שתשמש אותנו עוד רגע) – יהי $m \in \mathbb{R}$ פרמטר הגדילה, כך ש- $m > 1$ (ובענייננו $m = 2$). נטען כי פעולת ההוספה תבוצע ב- $O(1)$ לשיעורין.

הוכחה: יהי וקטור עם זיכרון דינמי⁸ לו פרמטר גדילה $m \in \mathbb{R}$, $1 < m$. יהי $n \in \mathbb{N}$ כמות האיברים שנרצה להוסיף לסוף הווקטור. הוספת n האיברים תדרוש $\lceil \log_m(n) \rceil$ הקצאות מחדש, כאשר ההקצאה ה- i תהיה פרופורציונלית ל- m^i . לכן, כל פעולת הוספה מבוצעת ב-

$$c_i = \begin{cases} m^i + 1 & \exists p \in \mathbb{N} \text{ s.t. } i - 1 = m^p \\ 1 & \text{otherwise} \end{cases}$$

כן, בסך הכל, הוספת n איברים פועלת בסיבוכיות זמן הריצה של:

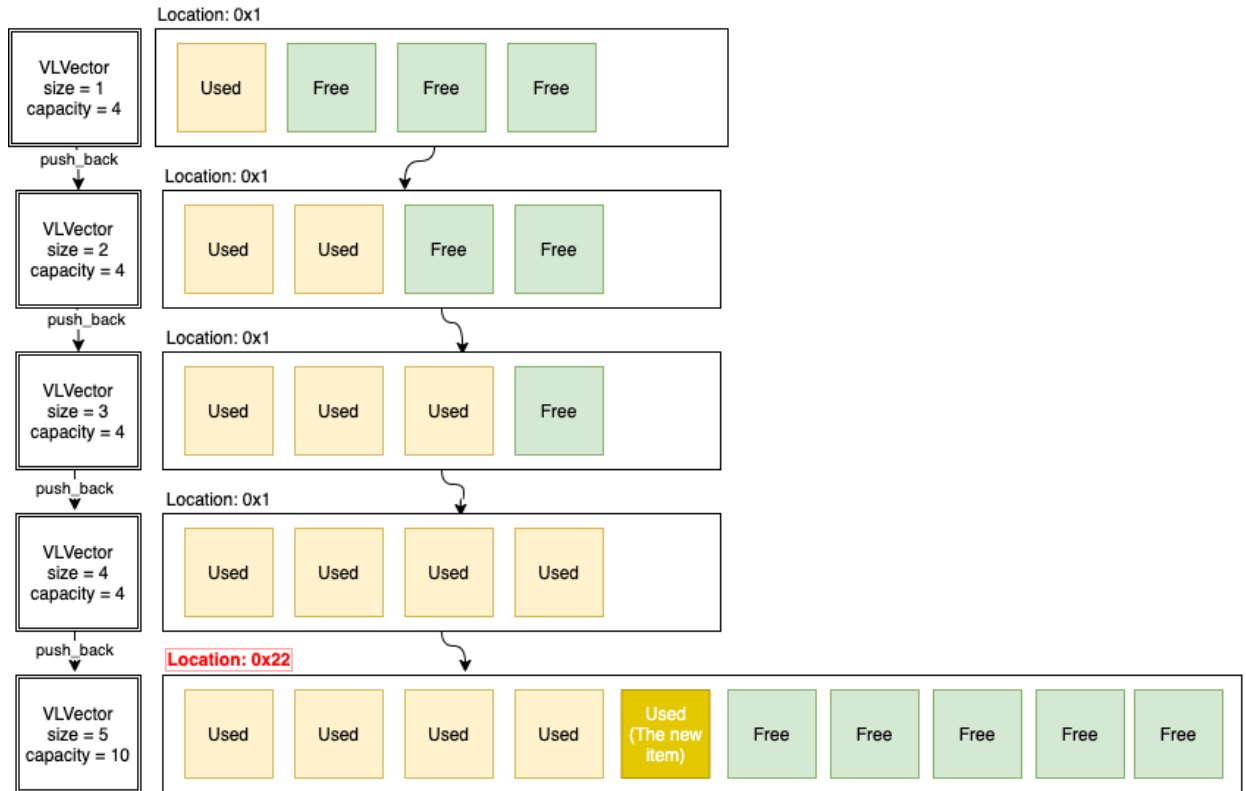
$$T(n) = \sum_{k=1}^n c_k \leq n + \sum_{k=1}^{\lceil \log_m(n) \rceil} m^k \leq n + \frac{m \cdot n - 1}{m - 1}$$

לפיכך, כשנחלק את $T(n)$ ב- n , עבור n פעולות הוספה, נקבל שכל פעולה מבוצעת בזמן ריצה לשיעורין של $O(1)$. $\frac{T(n)}{n} \leq \frac{n-1}{n \cdot (m-1)} + 2 \in O(1)$. ■

המסקנה מהטענה לעיל היא שבענייננו, כאשר $m = 2$, נקבל $\frac{3n-1}{n} < 3 \forall n \in \mathbb{N}$ ולכן הצלחנו להגדיר את ϕ כך שתעבוד בזמן ריצה לשיעורין החסום על ידי $O(1)$. נזכיר שוב ש- ϕ הוגדרה כאן עבור $k = 1$, אך החישובים שהראנו רלבנטיים גם עבור $k \in \mathbb{N}$, $1 < k$. אחר. הבעיה עם פרמטר הגדילה 2 היא לא זמני ריצה – אלא שימוש לא יעיל בזיכרון. נקצר ונסביר את העיקרון הכללי, מבלי להעמיק בחישוב שעומד מאחורינו. נניח שמדובר בווקטור "רגיל" (כמו `std::vector`), דהיינו ווקטור ללא זיכרון סטטי⁹ המחזיק ב- $capacity$ התחלתי $C \in \mathbb{N}$. כשנידרש להגדיל את הווקטור לראשונה, כחלק מפעולת "הוספה לסוף הווקטור", הוא יצטרך לבקש ממערכת ההפעלה $2C$ בייטים חדשים לאחסון הנתונים. שימו לב לאילוסטרציה הבאה (ובפרט לכתובת בכל שלב):

⁸לאו דווקא כזה המצוייד גם בזיכרון סטטי. הוכחה זו יפה גם עבור `std::vector`.
⁹ההוכחה עבור וקטור שיש לו גם זיכרון סטטי, כמו המימוש שהגדרנו ל-`VVector`, זהה.

Heap Visualization

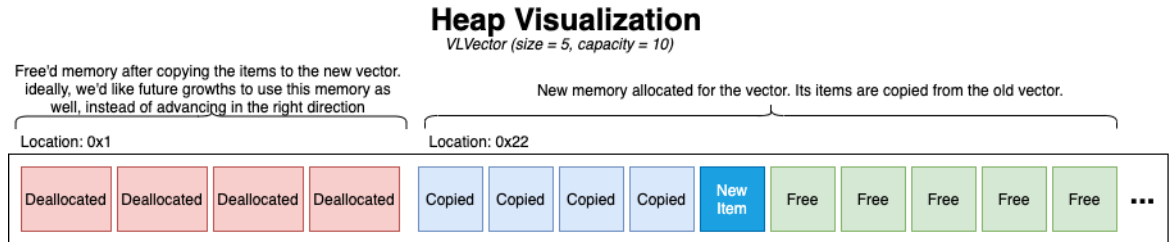

במקרה הזה, נקבל שהווקטור החדש שהקצנו תופס $2C$ בייטים (כי $m = 2$), אך לפנינו – וזו הנקודה – ישנם C בייטים, שאותם תפס הווקטור הקודם, ושאותם נרצה לשחרר. לכן בסוף פעולת ההכנסה יש לנו $2C$ בייטים בשימוש על ידי הווקטור החדש, ו- C בייטים שהיו בשימוש על ידי הווקטור הישן וכעת הם deallocated.

אם כך, היכן "הבעיה" – הרי אותם אותם C שוחררו, אזי הם זמינים לשימוש חוזר, לא? התשובה היא שכדי לעשות שימוש אפקטיבי בזיכרון, נרצה "למחזר" זיכרון. כלומר, נרצה להגיע מתישהוא למצב שבו "צברנו" מספיק deallocated memory רציף, באמצעות שחרורי וקטורים קודמים, כך שביחד יוכלו להכיל מופע של וקטור גדול יותר. אם נגיע למצב כזה, נוכל "למחזר" את אותו זיכרון שעבר deallocation ולהקצות שם את הווקטור החדש, הגדול יותר. וזיכרון: לא נוכל לעולם "לצרף" את אותו deallocated memory לווקטור הנוכחי, כי אנחנו רוצים להעתיק את הערכים, אז בשעת ההקצאה של הווקטור החדש, והגדול יותר, הווקטור הישן עדיין קיים בזיכרון ולכן לא ניתן למזג בין קטעי הזיכרון לכדי וקטור אחד.

במילים אחרות, אידאלית, היינו רוצים שהווקטור יוכל לא רק לגדול "ימינה" (כלפי זיכרון חדש, שהוא עוד לא קיבל), אלא גם "שמאלה" (כלפי זיכרון שכבר היה בשימוש בעבר, ועבר deallocation).¹⁰ ראו את האילוסטרציה הבאה של ה-heap, לאחר הגדלת קיבולת הווקטור:

¹⁰שימו לב שאנחנו דנים במצב "האידיאלי", בו בקשת הזיכרון לא "הכריחה" את מערכת ההפעלה להעביר את כל הווקטור לבלוק אחר בזיכרון (וואז כלל אין מה לשקול מקרה זה, שכן אנו מסתמכים על רציפות הזיכרון).

שימו לב לתאים המופיעים כ-"deallocated". אנו נרצה לאפשר לווקטור ב-"גדילות" עתידיות להשתמש בשטח זה, שהצטבר עם הזמן, במקום לבקש זיכרון חדש ממערכת ההפעלה. למרבה הצער, נראה שעם פרמטר גדילה של $m = 2$ זה לא יתאפשר: כאשר נחשב את הערך של C במקרה הכללי, בהינתן פרמטר הגדילה $m = 2$ נקבל:

$$\sum_{k=0}^n 2^k = 2^0 + 2^1 + \dots + 2^n = 2^{n+1} - 1$$

משמעות הדבר היא כי כל הקצאת זיכרון חדשה לווקטור שנבקש ממערכת ההפעלה תהיה גדולה **ממש** מכל יתר פיסות הזיכרון שהקצנו לווקטור בעבר **ביחד**. מכאן שמערכת ההפעלה לא תוכל לעולם "למחזר" את ה-"deallocated memory" ששיחררנו בעבר, שהרי גם כולו **יחדיו** לא מספיק לגודל החדש שנבקש. לכן, בליט ברירה, מערכת ההפעלה תצטרך "לזחול" קדימה בזיכרון ולבקש זיכרון חדש. מערכת ההפעלה לא תוכל לנצל את פיסות הזיכרון שעברו deallocation בשלבים קודמים, "לחזור אחורה" ולנצל אותן. החישוב המלא מוביל לכך שבחירת $m < 2$ תבטיח שנוכל בשלב **כלשהו** לעשות שימוש חוזר בזיכרון ששחררנו. לדוגמה, אם נבחר $m = 1.5$ כפרמטר הגדילה נוכל להשתמש שוב בזיכרון שעבר deallocation לאחר 4 "הגדלות"; בעוד אם נבחר $m = 1.3$ נוכל לעשות שימוש חוזר בזיכרון ששוחרר בעבר לאחר 2 "הגדלות" בלבד.

7.3 ניסיון שלישי - $\phi(s) = \left\lfloor \frac{3 \cdot (s+k)}{2} \right\rfloor$

המסקנה של שתי הטענות לעיל היא שנרצה לבחור פרמטר גדילה בטווח $1 < m < 2$. מצד אחד, ככול ש- m קרוב ל-1 מספר הפעמים שנוכל "למחזר" זיכרון ישן תגדל; אך כמות הפעמים שנאלץ לבצע הקצאות מחדש תגדל ולכן זמן הריצה יארך. מנגד, בחירת m שקרוב יותר ל-2 תשפר את זמני הריצה אך תמזער את כמות הפעמים שנוכל "למחזר" זיכרון ישן. ניתן להוכיח מתמטית (נימנע מלעשות זאת כאן) שפרמטר הגדילה האופטימלי קרוב לערך של יחס הזהב, קרי $\frac{1+\sqrt{5}}{2} \approx 1.618$. מטעמים אלו, במימוש שלנו נבחר בערך 1.5 שהוא יחסית קרוב ליחס הזהב ופשוט לחישוב. בערך זה עושים שימוש במימושים רבים (למשל במימוש של `ArrayList<T>` ב-Java, המקביל לווקטור). נגדיר, אפוא, את ϕ בתור: $\phi(s) = \left\lfloor \frac{3 \cdot (s+k)}{2} \right\rfloor$.

7.4 מסקנות

נגדיר את פונקציית הקיבולת $cap_C : \mathbb{N} \cup \{0\} \times \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$, עבור $size \in \mathbb{N} \cup \{0\}$, כמות האיברים הנוכחית בווקטור, $k \in \mathbb{N}$ כמות האיברים שנרצה להוסיף לווקטור בפעולת ההוספה ו- $C \in \mathbb{N} \cup \{0\}$, פרמטר (קבוע) הזיכרון הסטטי המקסימלי שזמין לווקטור, בתור:

$$cap_C(size, k) = \begin{cases} C & size + k \leq C \\ \left\lfloor \frac{3 \cdot (size+k)}{2} \right\rfloor & otherwise \end{cases}$$